Hallitusneuvos
Toni Tuomainen

Lähetetty/postitettu:
____.____.2024

Ympäristövaliokunnalle

Viite YmV:n asiantuntijakuuleminen 14.05.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi - HE 41/2025 vp

Valtiovarainministeriö, jäljempänä *ministeriö*, pitää esitystä perusteltuna ja kannatettavana. Ministeriön arvion mukaan esityksessä ehdotettu sääntely on omiaan sujuvoittamaan ympäristötoimialan lupamenettelyjä, kun hallinnon asiakas voi hakea tarvitsemiaan lupia yhdeltä luukulta, minkä lisäksi lupa-asioiden edellyttämien lausuntopyyntöjen ja asian käsittelyn edellyttämien lausuntojen määrän eri viranomaisten kesken voidaan arvioida vähentyvän merkittävästi, kun ympäristöasioita koskevat tehtävät keskitetään pääasiassa uuteen valtakunnalliseen virastoon. Mikäli ehdotetun lainsäädännön toimeenpanossa onnistutaan luomaan sujuvat valtakunnalliset asioiden käsittelyprosessit, voi se myös nopeuttaa asioiden käsittelyä Lupa- ja valvontavirastossa, mikä voi jollakin aikavälillä heijastua asiakkaisiin päin myös maksullisten suoritteiden hinnan alentumisena. Ympäristöministeriö on ottanut monilta osin huomioon ministeriön lausunnossaan esittämiä seikkoja.

Ministeriö toteaa, että hallitus on päättänyt kehysriihessä, että hallitus varmistaa resurssit nopeiden lupaprosessien turvaamiseksi ja ensisijamenettelyn jatkamiseksi. Ympäristötoimialan lupa- ja valvontaviranomaisen resursseja vahvistetaan nostamalla ympäristö- ja vesitalouslupien maksut nykytilaan nähden lähemmäksi niiden omakustannusarvoa. Yhteyspisteviranomaisen toiminnan ja etusijamenettelyn sujuvan jatkon varmistamiseksi arvioidaan lisämäärärahatarvetta talousarvioiden 2026–2027 valmistelun yhteydessä, mikäli kustannusvastaavuutta ei pystytä nostamaan riittävästi resurssien turvaamiseksi. Esityksellä ei ole vaikutusta talousarvioon, eikä sille ole myönnetty lisämäärärahaa.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 4 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi asioiden käsittelyn edellyttämästä asiantuntemuksesta. Pykälän mukaan Lupa- ja valvontavirastossa on sen tehtäviin kuuluvia ympäristöasioita valmisteltaessa ja ratkaistaessa oltava niiden edellyttämä riittävän laaja-alainen oikeudellinen, tekninen ja luonnontieteellinen asiantuntemus. Ehdotetun sääntelyn ja säännöskohtaisten perustelujen perusteella jää epäselväksi, mikä ongelma nykytilassa säännöksellä pyritään ratkaisemaan tai mitä ehdotetulla sääntelyllä tavoitellaan. Epäselväksi jää myös, millaisia uusia velvoitteita Lupa- ja valvontavirastolle pyritään ehdotetulla sääntelyllä lisäämään. Ehdotettua säännöstä voidaan pitää sen säännöskohtaisten perustelujenkin valossa tarpeettomana, koska on itsestään selvää, että kaikissa virastoissa tulee olla virastoille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi niiden hoidon edellyttämää asiantuntemusta omaavia virkamiehiä.

Ministeriö ehdottaa ympäristövaliokunnalle harkittavaksi esityksen 1. lakiehdotuksen 4 §:n säännöksen poistamista. Ehdotettua säännöstä tehokkaampaa olisikin säätää Lupa- ja valvontavirastosta ehdotetun lain 21 §:n 1 momentin perusteella Lupa- ja valvontavirastosta annettavassa valtioneuvoston asetuksessa tiettyihin ympäristötoimialan virkoihin erityinen kelpoisuusvaatimus, joilla varmistettaisiin ehdotetun sääntelyn mukainen riittävän laaja-alainen asiantuntemus. Esimerkinomaisesti todeten tämä voitaisiin toteuttaa siten, että ympäristötoimialan tehtävissä johtavan oikeudellisen erityisasiantuntijan viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena olisi muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen

maisterin tutkinto sekä vankka perehtyneisyys virantehtäväalaan ja viran tehtävistä riippuen johtavan erityisasiantuntijan viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena olisi soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta sekä vankka perehtyneisyys sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin. Myös hakuilmoitukseen kirjatuilla viran menestyksellisen hoitamisen edellytyksistä, jotka käytännössä muodostavat myös valintaperusteet, voidaan riittävällä tavalla varmistaa ehdotetun sääntelyn tavoitteet.